

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2019. gada 6. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Jurisdikcija un nolēmumu izpilde civillietās un komercietās – Regulas (EK) Nr. 44/2001 un (EK) Nr. 1346/2000 – Attiecīgas piemērošanas jomas – Tiesas izpildītāja maksātspēja – Prasība, ko cēlis maksātspējas un likvidācijas administrējošais administrators

Lietā C-535/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa, Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 8. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 11. septembrī, tiesvedībā

NK, *PI Gerechtsdeurwaarderskantoor BV* un **PI maksātspējas administrators,**

pret

BNP Paribas Fortis NV,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: Tiesas priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], kas pilda pirmās palātas priekšsēdētāja pienākumus (referente), tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], E. Regans [*E. Regan*], K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*] un S. Rodins [*S. Rodin*],

ģenerālvokāts: M. Bobeks [*M. Bobek*],

sekretārs: R. Skjāno [*R. Schiano*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 5. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- **NK, *PI Gerechtsdeurwaarderskantoor BV*** un **PI maksātspējas administrators**, vārdā – *B. I. Kraaipoel, T. V. J. Bil, P. M. Veder*, kā arī *R. J. M. C. Rosbeek, advocaten*,
- ***BNP Paribas Fortis NV*** vārdā – *F. E. Vermeulen* un *R. J. van Galen, advocaten*,
- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes, M. Figueiredo* un *P. Lacerda*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *R. Troosters*, kā arī *M. Heller*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2018. gada 18. oktobra tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Regulas (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu, Padomes Regulas (EK) Nr. 1346/2000 (2000. gada 29. maijs) par maksātnespējas procedūrām (OV 2000, L 160, 1. lpp.) 4. panta 1. punktu un 13. pantu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 864/2007 (2007. gada 11. jūlijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (Roma II) (OV 2007, L 199, 40. lpp.), 17. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp NK kā *PI Gerechtsdeurwaarderskantoor BV* un *PI maksātnespējas administratoru* (turpmāk tekstā – “maksātnespējas administrators”) un *BNP Paribas Fortis NV* (turpmāk tekstā – “*Fortis*”) par administratora veiktu tādas summas atgūšanu, ko Nīderlandē uzsāka maksātnespējas procesa ietvaros viens no maksātnespējīgajiem nepamatoti ir izņēmis no Beļģijā *Fortis* atvērtā konta.

Atbilstošās tiesību normas

Regula Nr. 1346/2000

- 3 Regulas Nr. 1346/2000 4., 6., 7. un 23. apsvērumā ir noteikts:

“(4) Pareizas iekšējā tirgus darbības labad ir jāizvairās no personu stimulēšanas pārvietot aktīvus vai tiesvedību no vienas dalībvalsts uz citu nolūkā iegūt labvēlīgāku tiesisko statusu (labvēlīgākās tiesas piekritības izvēle).

[..]

(6) Saskaņā ar proporcionalitātes principu šajā regulā būtu jāaprobežojas tikai ar noteikumiem, kas regulē piekritību maksātnespējas procedūru sākšanai un nolēmumus, ko taisa, tieši pamatojoties uz maksātnespējas procedūrām, un kas ir cieši saistīti ar šādām procedūrām. Turklāt šajā regulā vajadzētu iekļaut noteikumus par šādu nolēmumu atzišanu un piemērojamo tiesību aktu, kas arī atbilst iepriekšminētajam principam.

(7) Maksātnespējas procedūras, kas saistītas ar maksātnespējīgo uzņēmumu vai juridisko personu likvidāciju, mierizlīgumi un līdzīgas procedūras ir izslēgtas no [1968. gada 27. septembra Briseles Konvencijas par piekritību un nolēmumu izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kas grozīta ar 1996. gada 29. novembra Konvenciju par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanas (OV 1997, C 15, 1. lpp.), piemērošanas jomas].

[..]

(23) Attiecībā uz šajā regulā ietvertajiem jautājumiem jānosaka vienoti tiesību normu kolīziju noteikumi, kas to piemērošanas jomā aizstāj valstu starptautisko privāttiesību noteikumus. Ja nav norādīts citādi, jāpiemēro tās dalībvalsts tiesību akti, kura sāk procedūru (*lex concursus*). Šīm tiesību normu kolīziju noteikumam jābūt spēkā gan galvenajā procedūrā, gan vietējās procedūrās; *lex concursus* nosaka maksātnespējas procedūras sekas, gan procesuālās, gan materiālās, attiecībā uz iesaistītajām personām un tiesiskajām attiecībām. Tas regulē visus maksātnespējas procedūras sākšanas, izpildes un noslēgšanas nosacījumus.”

- 4 Šīs regulas 3. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Tās dalībvalsts tiesas, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs, piekritībā ir sākt maksātnespējas procedūras. Sabiedrības vai juridiskas personas gadījumā juridisko adresi uzskata par galveno interešu centru, ja nav pierādījumu pretējam.”

- 5 Minētās regulas 4. pantā ir paredzēts:

“1. Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, uz maksātnespējas procedūru un tās sekām attiecas tās dalībvalsts tiesību akti, kuras teritorijā šāda procedūra ir sāкта, turpmāk “procedūras sākšanas valsts”.

2. Procedūras sākšanas valsts tiesību akti paredz nosacījumus šādu procedūru sākšanai, to izpildei un izbeigšanai. Cita starpā tie nosaka:

[..]

c) attiecīgās parādnieka un likvidatora pilnvaras;

[..]

e) maksātnespējas procedūru ietekmi uz spēkā esošajiem līgumiem, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse;

f) maksātnespējas procedūru ietekmi uz procedūrām, ko uzsākuši individuāli kreditori, izņemot tiesvedībā esošas lietas;

[..]

h) noteikumus, kas regulē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu;

[..]

m) noteikumus attiecībā uz to juridisko aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu, kas kaitē kreditoriem.”

- 6 Saskaņā ar šīs pašas regulas 13. pantu:

“Šīs regulas 4. panta 2. punkta m) apakšpunktu nepiemēro, ja persona, kas guvusi labumu no akta, kas kaitē visiem kreditoriem, sniedz pierādījumu, ka:

– uz minēto juridisko aktu attiecas tādas dalībvalsts tiesību akts, kas nav procedūras sākšanas valsts,

[un ka]

– minētais tiesību akts nekādiem līdzekļiem neļauj apstrīdēt attiecīgo lietu.”

Regula Nr. 44/2001

- 7 Regulas Nr. 44/2001 1. pants par šīs regulas piemērošanas jomu ir formulēts šādi:

“1. Šo regulu piemēro civillietās un komercietās neatkarīgi no tiesas iestādes būtības. To, cita starpā, nepiemēro ieņēmumu, muitas vai ar administratīviem jautājumiem saistītās lietās.

2. Šī regula neattiecas uz:

- a) fizisko personu juridisko statusu vai juridisko rīcībspēju, īpašumtiesībām, ko rada laulību saites, testaments un mantošana;
- b) bankrotu, uzņēmējsabiedrību vai citu juridisko personu likvidācijas sakarā dotiem tiesas rīkojumiem, mierizligumiem vai tamlīdzīgām procedūrām;
- c) sociālo nodrošinājumu;
- d) šķīrējtiesu.

[..]”

Regula Nr. 864/2007

8 Regulas Nr. 864/2007 17. pants ir formulēts šādi:

“Vērtējot tādas personas darbību, ko uzskata par atbildīgu, faktiski un ciktāl tas iespējams ņem vērā drošības un uzvedības noteikumus, kas bijuši spēkā tajā vietā un laikā, kad iestājies notikums, kurš radījis atbildību.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 9 PI bija tiesas izpildītājs kopš 2002. gada līdz viņa atcelšanai no amata 2008. gada decembrī. Sava tiesas izpildītāja biroja vajadzībām PI ir Beļģijā *Fortis* atvērta norēķinu konta īpašnieks. Šis konts bija konts, no kā bija paredzēts kreditēt personas, kuru parākus viņš turpināja atgūt.
- 10 2006. gadā PI izveidoja *PI Gerechtsdeurwaarderskantoor BV* (turpmāk tekstā – “*PI.BV*”), atbilstoši Nīderlandes tiesībām dibināta sabiedrība, kurā viņš bija vienīgais dalībnieks, kā arī administrators. Šīs sabiedrības mērķis bija īstenot PI, kurš *PI.BV* ieguldīja tiesu izpildītāja biroja kapitāldaļas, tostarp *Fortis* atvērto norēķinu kontu, tiesu izpildītāja darbību. *PI.BV* bija arī tāda trasta konta īpašnieks, kurš bija atvērts citā bankā, kas dibināta Nīderlandē, un kurā bija noguldīti aptuveni 200 biroja klientu naudas līdzekļi.
- 11 Laikposmā no 2008. gada 23. septembra līdz 26. septembrim PI ar elektronisko pārskaitījumu pārveda kopumā 550 000 EUR no trasta konta uz norēķinu kontu *Fortis*. Dažas dienas vēlāk, no 2008. gada 1. līdz 3. oktobrim, PI izņēma no norēķinu konta *Fortis* skaidru naudu 550 000 EUR apmērā. Šī darbība tika kvalificēta par naudas līdzekļu piesavināšanos, un PI par to tika notiesāts ar brīvības atņemšanu.
- 12 Attiecīgi 2009. gada 23. jūnijā un 2010. gada 2. martā *PI.BV* un PI personīgi tika atzīti par maksātnespējīgiem.
- 13 Šo maksātnespējas procedūru ietvaros maksātnespējas administrators cēla prasību *rechtbank Maastricht* (Māstrihtas tiesa, Nīderlande) par to, lai *Fortis* tiktu piespriests samaksāt 550 000 EUR. Savas prasības pamatā maksātnespējas administrators norādīja, ka *Fortis* atbildība pret *PI.BV* un PI kreditoriem izriet no tā, ka tā, nekritiski un neizpildot savus ar likumu noteiktos pienākumus, līdzdarbojās PI veiktajā skaidras naudas izņemšanā, kā rezultātā ir radušies zaudējumi kreditoriem abu [maksātnespējas procesu] parādnieka mantu gadījumā.

- 14 *Rechtbank Maastricht* (Māstrihtas tiesa) ir atzīta par kompetentu izskatīt maksātnespējas administratora prasību. Šis lēmums ir apstiprināts *Gerechthof's-Hertogenbosch* (Hertogenboshas apelācijas tiesa, Nīderlande) ar 2013. gada 4. jūnija starpspriedumu, jo maksātnespējas administratora celtās prasības pamats ir saistīts ar PI un *PI.BV* maksātnespēju un tādēļ uz to attiecas Regula Nr. 1346/2000.
- 15 Šajā kontekstā *rechtbank Maastricht* (Māstrihtas tiesa) ar galējo spriedumu piesprieda *Fortis* samaksāt 550 000 EUR kā kreditoriem nodarīto zaudējumu atlīdzību.
- 16 Apelācijas instancē *Gerechthof's-Hertogenbosch* (Hertogenboshas apelācijas tiesa) 2016. gada 16. februārī pasludināja starpspriedumu, kurā tā uzskatīja – tā kā jau 2013. gada 4. jūnija starpspriedumā tā ir lēmusi par Nīderlandes tiesu kompetenci, tad tā principā nevar šo jautājumu izskatīt no jauna. *Gerechthof's-Hertogenbosch* (Hertogenboshas apelācijas tiesa) šajā 2016. gada 16. februārī pasludinātajā starpspriedumā tomēr norādīja, ka no Tiesas 2014. gada 4. septembra sprieduma *Nickel & Goeldner Spedition* (C-157/13, EU:C:2014:2145) un 2015. gada 11. jūnija spriedumā *Comité d'entreprise de Nortel Networks u.c.* (C-649/13, EU:C:2015:384) izriet, ka *Fortis* argumenti, saskaņā ar kuriem 2013. gada 4. jūnija starpspriedumā ietvertais nolēmums par Nīderlandes tiesu kompetenci esot kļūdains, *a priori* bija pamatoti, kā rezultātā tā atļāva iesniegt kasācijas sūdzību šajā jautājumā.
- 17 *Gerechthof's-Hertogenbosch* (Hertogenboshas apelācijas tiesa) turklāt uzskatīja, ka maksātnespējas administratora pret *Fortis* celtā prasība bija tā sauktā "*Peeters/Gatzen*" prasība, kuras principi ir noteikti *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) 1983. gada 14. janvāra spriedumā. Saskaņā ar šo *Peeters/Gatzen* prasību noteiktos apstākļos maksātnespējas administrators var celt prasību par zaudējumu atlīdzību saistībā ar atbildību par neatļautu darbību vai kvazideliktu pret trešajām personām, kuras ir piedalījušās zaudējumu rašanās kreditoru kopumam [procesā], lai arī pašam maksātnespējīgajam tiesību celt šādu prasību nav. Saskaņā ar šo judikatūru šis maksātnespējas administratora kreditoru kopuma interesēs celtās prasības rezultātā tiek atgūta parādnieka manta.
- 18 Maksātnespējas administrators par *Gerechthof's-Hertogenbosch* (Hertogenboshas apelācijas tiesa) 2016. gada 16. februāra spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa). Savukārt *Fortis* par šo pašu spriedumu iesniedza pretkasācijas sūdzību, tostarp pārmetot *Gerechthof's-Hertogenbosch* (Hertogenboshas apelācijas tiesa), ka tā, pamatojoties uz Regulu Nr. 1346/2000, ir atzinusi sevi par kompetentu lemt par maksātnespējas administratora prasību.
- 19 Iesniedzējtiesa uzskata, ka pastāv pamatotas šaubas par to, vai šāda tā sauktā *Peeters/Gatzen* prasība ir jāuzskata par prasību, kuru reglamentē vienīgi maksātnespējas procesa īpašās tiesību normas, kā rezultātā tās šajā ziņā neietilpst Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomā.
- 20 Iesniedzējtiesa arī pauž šaubas par to, vai prasības kvalificēšana pārbaudes ietvaros, kas attiecas uz kompetenci, vienmēr ir noteicošā, lai noskaidrotu piemērojamos tiesību aktus, kā rezultātā, saskaņā ar Regulas Nr. 1346/2000 4. pantu vienmēr pastāvēt saikne starp kompetenci un piemērojamiem tiesību aktiem.
- 21 Visbeidzot – gadījumā, ja lietai pēc būtības un līdz ar to tā sauktajai *Peeters/Gatzen* prasībai piemērojamas tiesību normas būtu Nīderlandes tiesību normas, iesniedzējtiesa šaubās par to, vai šādā situācijā, lai izvērtētu noteikta akta prettiesisko raksturu, tomēr ir jāņem vērā – pēc analogijas ar Regulas Nr. 864/2007 17. pantu, lasot to kopsakarā ar Regulas Nr. 1346/2000 13. pantu, – drošības un uzvedības noteikumi, kas bijuši spēkā tai laikā, kad iestājies apgalvotais neatļautais notikums, piemēram, bankām paredzētie uzvedības noteikumi finanšu jomā.

22 Šādos apstākļos *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai prasība par zaudējumu atlīdzību, kuru administrators, pildot Maksātnespējas likuma 68. panta 1. punktā paredzēto maksātnespējīgā parādnieka mantas pārvaldības un likvidēšanas uzdevumu, kreditoru kopuma vārdā ir cēlis pret trešo personu sakarā ar to, ka šī trešā persona ir rīkojusies prettiesiski, un kurā ietvertā prasījuma izpildes gadījumā iegūtie līdzekļi tiek iekļauti parādnieka mantā, ir izņēmums, uz ko attiecas [Regulas Nr. 44/2001] 1. panta 2. punkta b) apakšpunkts?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša un saskaņā ar to uz prasību attiecas [Regula Nr. 1346/2000], vai šai prasībai saskaņā ar minētās regulas 4. panta 1. punktu – gan attiecībā uz administratora tiesībām celt prasību, gan piemērojamām materiālajām tiesībām – ir piemērojamas tās dalībvalsts maksātnespējas tiesību normas, kurā ir sākts process?
- 3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, vai tās dalībvalsts tiesām, kurās ir sākta maksātnespējas procedūra, šajā gadījumā – ja nepieciešams, pēc analogijas – ir jāņem vērā:
- a) [Regulas Nr. 1346/2000] 13. panta noteikumi tādā ziņā, ka atbildētājs pret prasību, ko administrators ir cēlis kreditoru kopuma interesēs, var vērsties, pierādot, ka par tā rīcību neiestājas atbildība, vērtējot pēc tām tiesību normām, kuras būtu attiecināmas uz prasību tad, ja to saistībā ar neatļautām darbībām celtu nevis administrators, bet atsevišķi kreditori;
- b) [Regulas Nr. 864/2007] 17. panta noteikumi, lasot kopsakarā ar [Regulas Nr. 1346/2000] 13. pantu, respektīvi, apgalvotās neatļautās darbības veikšanas vietā spēkā esošie drošības un rīcības noteikumi, piemēram, finanšu jomā piemērojamie banku rīcības noteikumi?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 23 Ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 44/2001 1. panta 1. punkts un 2. punkta b) apakšpunkts ir interpretējami tādējādi, ka tāda prasība kā pamatlietā aplūkotā – par zaudējumu atlīdzību saistībā ar atbildību par neatļautu darbību vai kvazideliktu, kuru cēlis administrators maksātnespējas procesa ietvaros un kurā ietvertā prasījuma izpildes gadījumā iegūtie līdzekļi tiek iekļauti parādnieka mantā, – ietilpst jēdzienā “civillietas un komerclietas” šīs tiesību normas 1. punkta izpratnē un līdz ar to minētās regulas materiālajā piemērošanas jomā.
- 24 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, it īpaši pamatojoties uz 1968. gada 27. septembra Konvencijas par jurisdikciju un tiesas spriedumu izpildi civillietās un komerclietās (turpmāk tekstā – “Briseles konvencija”), kuras teksts ir pārņemts Regulā Nr. 44/2001, izstrādes vēsturi, Tiesa ir nospriedusi, ka šī pēdējā minētā regula un Regula Nr. 1346/2000 ir jāinterpretē, novēršot jebkādu šajos tiesību aktos paredzēto tiesību normu dublēšanos un juridiskās nepilnības. Tādējādi prasības, kas saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu ir izslēgtas no tās piemērošanas jomas, ciktāl tās attiecas uz “bankrotu, uzņēmējsabiedrību vai citu juridisko personu likvidācijas sakarā dotiem tiesas rīkojumiem, mierizlīgumiem vai tamlīdzīgām procedūrām”, ietilpst Regulas Nr. 1346/2000 piemērošanas jomā. Attiecīgi prasības, kas neietilpst Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 1. punkta piemērošanas jomā, ietilpst Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomā (spriedums, 2017. gada 9. novembris, *Tünkers France* un *Tünkers Maschinenbau*, C-641/16, EU:C:2017:847, 17. punkts).
- 25 Tiesa ir arī norādījusi, ka Savienības likumdevēja nodoms, kā it īpaši izriet no Regulas Nr. 44/2001 7. apsvēruma, ir bijis izmantot plašu šīs regulas 1. panta 1. punktā norādītā jēdziena “civillietas un komerclietas” izpratni un attiecīgi plašu šīs regulas piemērošanas jomu. Turpretī Regulas

Nr. 1346/2000 piemērošanas joma saskaņā ar tās 6. apsvērumu nebūtu interpretējama plaši (spriedums, 2017. gada 9. novembris, *Tünkers France* un *Tünkers Maschinenbau*, C-641/16, EU:C:2017:847, 18. punkts).

- 26 Tiesa ir nospriedusi, ka no Briseles konvencijas un līdz ar to no Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomas ir izslēgtas tikai tās prasības, kas izriet tieši no maksātnespējas procesa un ir ar to cieši saistītas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1979. gada 22. februāris, *Gourdain*, 133/78, EU:C:1979:49, 4. punkts, kā arī 2012. gada 19. aprīlis, *F-Tex*, C-213/10, EU:C:2012:215, 22. un 24. punkts). Līdz ar to tikai šādas raksturīgās prasības ietilpst Regulas Nr. 1346/2000 piemērošanas jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 9. novembris, *Tünkers France* un *Tünkers Maschinenbau*, C-641/16, EU:C:2017:847, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 27 Turklāt šis pats kritērijs, kā tas ir izklāstīts Tiesas judikatūrā par Briseles konvencijas interpretāciju, tika pārņemts Regulas Nr. 1346/2000 6. apsvērumā, lai norobežotu pēdējās minētās priekšmetu, un ir ticis apstiprināts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2015/848 (2015. gada 20. maijs) par maksātnespējas procedūrām (OV 2015, L 141, 19. lpp.), kura *ratione temporis* nav piemērojama šajā lietā un kuras 6. pantā ir paredzēts, ka dalībvalsts, kuras teritorijā ir sāktas maksātnespējas procedūras, tiesu piekritībā ir izskatīt prasības, kas tieši izriet no maksātnespējas procedūrām un ir cieši saistītas ar tām.
- 28 Noteicošais kritērijs, kuru Tiesa ņēmusi vērā, lai noteiktu jomu, uz ko attiecas prasība, ir nevis procesuālais konteksts, kurā šī prasība ietilpst, bet gan tās juridiskais pamats. Saskaņā ar šādu pieeju ir jāizvērtē, vai šīs prasības pamatā esošās tiesības vai pienākumi izriet no kopīgiem civiltiesību un komerciesību noteikumiem vai arī no atkāpes ietverošiem noteikumiem, kas ir raksturīgi maksātnespējas procesam (spriedumi, 2014. gada 4. septembris, *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 27. punkts; 2017. gada 9. novembris, *Tünkers France* un *Tünkers Maschinenbau*, C-641/16, EU:C:2017:847, 22. punkts, kā arī 2017. gada 20. decembris, *Valach* u.c., C-649/16, EU:C:2017:986, 29. punkts).
- 29 Proti, pirmkārt, tas, ka pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas prasību ceļ šī procesa ietvaros ieceltais maksātnespējas administrators un ka pēdējais minētais rīkojas kreditoru interesēs, būtiski nemaina šīs prasības raksturu, kas ir neatkarīga no maksātnespējas procesa un kas pēc būtības turpina būt pakļauta kopīgām tiesību normām (pēc analogijas skat. spriedumus, 2009. gada 10. septembris, *German Graphics Graphische Maschinen*, C-292/08, EU:C:2009:544, 31. un 33. punkts, kā arī 2014. gada 4. septembris, *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 29. punkts).
- 30 Otrkārt, saskaņā ar Tiesas judikatūru izšķirošs faktors, lai noteiktu, vai ir piemērojams Regulas Nr. 44/2001 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums, ir tas, cik cieša ir saikne starp celto prasību tiesā un maksātnespējas procesu (spriedums, 2017. gada 9. novembris, *Tünkers France* un *Tünkers Maschinenbau*, C-641/16, EU:C:2017:847, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 31 Šajā gadījumā visupirms no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka tā saukto *Peeters/Gatzen* prasību, kura *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) judikatūrā pirmo reizi tika apmierināta ar 1983. gada 14. janvāra spriedumu, maksātnespējas administrators, pildot attiecīgās jomas valsts tiesību aktos paredzēto parādnieka mantas pārvaldības un likvidēšanas uzdevumu, var celt kreditoru kopuma interesēs. Turklāt gadījumā, ja šajā prasībā izvirzītie prasījumi tiktu apmierināti, iegūtie līdzekļi tiek iekļauti parādnieka mantā par labu kreditoru kopumam, lai tie varētu tikt izmaksāti atbilstoši likvidācijas plāna noteikumiem. Turklāt, lai lemtu par šādu prasību, kura ir celta maksātnespējas procesa norises gaitā, pirmkārt, nav jāpārbauda katra atsevišķa attiecīgā kreditora situācija un, otrkārt, trešā persona, pret kuru ir vērsta prasība, pret maksātnespējas administratoru var izvirzīt aizstāvības pamatus, kas būtu tās rīcībā pret katru atsevišķu kreditoru.

- 32 Ir jākonstatē, ka visas tā sauktās *Peeters/Gatzen* iepriekšējā punktā minētās īpašības ir tā procesuālā konteksta daļa, kurā ietilpst šī prasība. Proti, ja šāda prasība tiek celta maksātnespējas procesa norises gaitā, maksātnespējas administrators, pildot attiecīgās jomas valsts tiesību aktos paredzēto parādnieka mantas pārvaldības un likvidēšanas uzdevumu, ceļ šo prasību kreditoru kopuma interesēs un līdz ar to šādi iegūtie līdzekļi tiek iekļauti parādnieka mantā.
- 33 Turpinot – atbilstoši faktiem, kas izriet no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, maksātnespējas administrators celtā prasība pret *Fortis* ir prasība saistībā ar atbildību par neatļautu darbību vai kvazideliktu. Šādas prasības mērķis tāpat ir, lai *Fortis* tiktu sodīta, balstoties uz apgalvoto tās pienākumu uzraudzības jomā neizpildi, kuru dēļ tai būtu bijis jāatsaka PI izmaksāt skaidrā naudā summu 550 000 EUR, kas, maksātnespējas administrators ieskatā, bija kreditoriem nodarīto zaudējamu pamatā.
- 34 Tātad, pamatojoties uz šiem faktiem, šķiet, ka šāda prasība ir pamatota ar kopīgām civiltiesībām un komerciesībām, nevis ar atkāpes ietverošiem noteikumiem, kas ir raksturīgi maksātnespējas procesam.
- 35 Visbeidzot, pat ja pamatlietā nav noliedzama saiknes ar maksātnespējas procesu esamība, jo runa ir par prasību, kuru ir cēlis maksātnespējas administrators kreditoru interesēs, tomēr, kā tas izriet no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem, atsevišķi kreditori šādu prasību var celt vienīgi vai nu pirms maksātnespējas procesa norises laikā, vai pēc tās.
- 36 Šādos apstākļos un kā secinājumu 68. punktā norādījis ģenerāladvokāts, tādu prasību kā pamatlietā aplūkotā, kuru, pirmkārt, kreditors var celt pats, kā rezultātā tā neietilpst maksātnespējas administrators ekskluzīvajā kompetencē, un kura, otrkārt, ir neatkarīga no maksātnespējas procesa uzsākšanas, nevar uzskatīt par šāda procesa tiešām un neatdalāmām sekām.
- 37 Līdz ar to ir jāuzskata, ka šāda prasība nav pamatota ar atkāpes ietverošiem noteikumiem, kas ir raksturīgi maksātnespējas procesam, bet gan – gluži pretēji – ar kopīgiem civiltiesību un komerciesību noteikumiem, un līdz ar to tā nav ārpus Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomas.
- 38 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 1. panta 1. punkts un 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda prasība kā pamatlietā aplūkotā – par zaudējumu atlīdzību saistībā ar atbildību par neatļautu darbību vai kvazideliktu, kuru cēlis administrators maksātnespējas procesa ietvaros un kurā ietvertā prasījuma izpildes gadījumā iegūtie līdzekļi tiek iekļauti parādnieka mantā, – ietilpst jēdzienā “civillietas un komercietas” šīs tiesību normas 1. punkta izpratnē un līdz ar to minētās regulas materiālajā piemērošanas jomā.

Par otro un trešo jautājumu

- 39 Tā kā otrais un trešais jautājums ir uzdoti tikai gadījumam, ja Tiesa nolemtu, ka uz tādu prasību kā pamatlietā aplūkotā attiecas izņēmums, kas paredzēts Regulas Nr. 44/2001 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā, uz šiem jautājumiem nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 40 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Padomes Regulas (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 1. panta 1. punkts un 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda prasība kā pamatlietā aplūkotā – par zaudējumu atlīdzību saistībā ar atbildību par neatļautu darbību vai kvazideliktu, kuru cēlis administrators maksātnespējas procesa ietvaros un kurā ietvertā prasījuma izpildes gadījumā iegūtie līdzekļi tiek iekļauti parādnieka mantā, – ietilpst jēdzienā “civillietas un komercietas” šīs tiesību normas 1. punkta izpratnē un līdz ar to minētās regulas materiālajā piemērošanas jomā.

[Paraksti]